

Людмила Єфіменко, к.держ.упр., доцент,
доцент кафедри менеджменту та публічного адміністрування,
Таврійський державний агротехнологічний університет ім. Дмитра Моторного,
м. Запоріжжя, Україна

РОЛЬ СОЦІАЛЬНИХ ІННОВАЦІЙ У ФОРМУВАННІ СТІЙКОЇ ЕКОНОМІКИ

Актуальність дослідження. У сучасному світі інноваційний розвиток відіграє ключову роль у формуванні стійкої економіки. Особливе значення набувають соціальні інновації – рішення, які спрямовані не лише на економічний розвиток, але й на покращення якості життя суспільства. У цій статті ми розглянемо вплив технологічних інновацій на соціальну політику, значення стартапів, що вирішують соціальні проблеми, а також державні програми підтримки таких ініціатив.

Вчені активно досліджують вплив соціальних інновацій на економічний розвиток та добробут населення. Так, Ф. Мюррей та С. Мулліган (Murray & Mulgan, 2010) наголошують, що соціальні інновації сприяють подоланню соціальних викликів та створенню більш справедливого суспільства. Дослідження Дж. Ховелса (Howells, 2005) вказує на важливість співпраці державного та приватного секторів у розробці інноваційних рішень. Також К. Філіпс (Phillips et al., 2015) зазначає, що інноваційні підходи в соціальній політиці можуть значно підвищити ефективність управління соціальними ресурсами.

Технологічний прогрес трансформує підходи до соціальної політики, надаючи ефективні рішення в освіті, медицині, екології та соціальному забезпеченні. А саме цифровізація державних послуг – електронні платформи та мобільні додатки спрощують доступ до соціальної допомоги; штучний інтелект у соціальному забезпеченні – алгоритми аналізують великі набори даних, щоб ідентифікувати громадян, які потребують допомоги; великі дані в міському плануванні – аналітика великих даних допомагає розумно планувати міську інфраструктуру, тим самим покращуючи рівень життя людей.

У сучасному світі соціальні ініціативи перестають бути лише справою громадських організацій — дедалі частіше саме молоді підприємці стають каталізаторами змін, пропонуючи рішення для найгостріших викликів суспільства. Багато інноваційних підприємств активно впроваджують рішення, що допомагають у розв'язанні важливих соціальних питань, ключовими напрямками з яких є:

- EdTech (освітні технології) – платформи онлайн-навчання, які забезпечують доступ до якісної освіти незалежно від місця проживання (Coursera, Khan Academy).

- MedTech (медичні технології) – застосунки для дистанційного моніторингу здоров'я, штучний інтелект у діагностиці захворювань (Babylon Health, Ada Health).

- GreenTech (зелені технології) – рішення для сталого розвитку, енергоефективні технології, переробка відходів (Tesla, Impossible Foods).

Державні програми підтримки інноваційного бізнесу з соціальним ефектом

є важливим інструментом забезпечення сталого розвитку та соціальної стабільності. Удосконалення цих програм шляхом комплексного підходу та міжсекторальної взаємодії сприятиме розвитку економіки та підвищенню добробуту населення. Інноваційний бізнес з соціальним ефектом, або соціальне підприємництво, дедалі частіше виступає як каталізатор сталого розвитку та підвищення якості життя населення. Водночас державні програми підтримки відіграють ключову роль у стимулюванні таких ініціатив.

Соціальні інновації – це нові рішення для задоволення суспільних потреб, які сприяють створенню цінності для суспільства. У цьому контексті інноваційний бізнес з соціальним ефектом поєднує економічні інтереси з соціальною відповідальністю. Державна підтримка може здійснюватися через: фінансові механізми (гранти, пільгові кредити, субсидії); організаційно-інституційні інструменти (інкубатори, акселератори, освітні програми); нормативно-правове середовище (спрощення процедур реєстрації, податкові пільги тощо).

В Україні діють декілька програм, спрямованих на розвиток інноваційного бізнесу з соціальним ефектом: Державний фонд регіонального розвитку (ДФРР) – підтримує проекти, що сприяють розвитку соціальної інфраструктури; програми GIZ та ЄС (наприклад, COSME) – надають фінансову, експертну та освітню підтримку стартапам із соціальною складовою; Програми розвитку підприємництва у сфері зелених технологій та циркулярної економіки, які мають потужний соціально-економічний ефект.

Водночас існують виклики – зокрема, недостатній рівень взаємодії між державою, бізнесом та громадянським суспільством, а також потреба у більш гнучкому фінансуванні проєктів.

Серед найбільш успішних кейсів впровадження соціальних інновацій у світі є:

- Solar Sister (Африка) – компанія, що навчає жінок розповсюджувати сонячні ліхтарі, забезпечуючи доступ до електроенергії у віддалених регіонах;
- BetterPlace (Індія) – платформа, що допомагає людям з низьким рівнем доходу знайти роботу, використовуючи технології аналізу даних;
- BioLite (США) – розробка енергоефективних печей, що використовують мінімальну кількість палива та зменшують шкідливі викиди.

Висновки. Соціальні інновації відіграють важливу роль у забезпеченні сталого розвитку суспільства та економіки. Вони сприяють розв'язанню глобальних проблем, підвищенню рівня життя та створенню нових можливостей для людей у всьому світі. Важливо, щоб уряди, підприємці та інвестори працювали разом, щоб розвивати соціальні технології та інтегрувати їх у повсякденне життя.

Список використаних джерел

1. Murray, R., & Mulgan, G. (2010). The Open Book of Social Innovation. NESTA. 224pp.
2. Howells, J. (2005). The Management of Innovation and Technology. Oxford University Press. 290pp.
3. Phillips, K., Lee, H., & James, R. (2015). Social Innovation and Policy Integration. Journal of Social Policy, 44(2), 231-249.